

LIETUVOS TSR ŽEMĖS ŪKIO MOKSLINĖS-TECHNINĖS INFORMACIJOS SISTEMA

JULIJA ZINKEVICIENE

Nuo pat pirmųjų mūsų socialistinio kaimo gyvavimo dienų žemdirbys jautė nuoširdžią ir dalykišką mokslininkų paramą. Tiesa, tada dar nebuvo visų sąlygų mokslo laimėjimus diegti į gamybą, svarbiausia buvo rūpintis sukurtų kolūkių ir tarybinių ūkių stiprinimu, visokeriopai gerinti jų materialinę techninę bazę. Tačiau ir tada buvo tiriama padėtis, numatomos vystymosi perspektyvos, panaudojami mokslo laimėjimai.

TSKP CK 1964 m. spalio, 1965 m. kovo mėn. Plenumų nutarimai, partijos ryžtingos priemonės žemės ūkio gamybai intensyvinti sudarė labai palankias sąlygas diegti mokslo laimėjimus ir pirmųjų patyrimą žemės ūkyje.

Vienas TSKP XXVI suvažiavimo vienuoliktajam penkmečiui iškeltų uždavinių — tolesnis nuoseklos agrarinės politikos įgyvendinimas. Jos tikslas — padaryti žemės ūkį labai efektyvia ir našia liaudies ūkio šaka, kuo mažiau priklausoma nuo gamtinių sąlygų, aprūpinti šalį maisto produktais ir žemės ūkio žaliava, dar labiau sąartinti miesto ir kaimo gyvenimo materialines bei kultūrinės buitines sąlygas.

Mokslo ir technikos pažanga neįmanoma be tikslios informacijos. Tam šalies mastu skiriama daug lėšų, technikos, kadru.

Mūsų respublikos kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose dirba 35000 žemės ūkio specialistų. Vienam kolūkiui vidutiniškai tenka 18, tarybiniam ūkiui — po 25 specialistus. Nuo jų išsilavinimo, požiūrio į mokslo ir technikos laimėji-

mus, nuo jų bendro išprusimo priklauso žemės ūkio produktų gamybos organizavimas. Apie 80 % žemės ūkio specialistų turi aukštąjį ir specialųjį vidurinį išsilavinimą. Kiekvienas specialistas turi gauti informaciją apie naująsias savo specialybės literatūrą, susipažinti su naujovėmis, kitų ūkių, respublikų patyrimu.

Šiuo metu 90 % tarybinių ūkių vadovų ir 98 % kolūkių pirmininkų turi aukštąjį arba specialųjį vidurinį išsilavinimą. Didžioji dauguma tarybinių ūkių skyrių valdytojų, kolūkių brigadininkų yra žemės ūkio specialistai. Mokslinį tiriamąjį darbą žemės ūkio srityje vykdo daugiau kaip 700 mokslininkų bendradarbių.

Visa tai sudaro mokslinį gamybinį potencialą, kuris yra pajėgus spręsti sudėtingus šiuolaikinio žemės ūkio gamybos vystymo uždavinius, sparčiai įgyvendinant rajonų planavimo schemas, specializuojant ir koncentruojant žemės ūkį tarpūkinės kooperacijos pagrindu.

Dabartinėmis sąlygomis žemės ūkio vadovaujantiems darbuotojams, žemės ūkio specialistams ir mokslininkams reikia tikslios informacijos apie naujus žemės ūkio gamybos technologinius procesus, apie pažangius ūkininkavimo metodus, mokslinį darbo organizavimą, apie šiuolaikinius mokslo ir technikos laimėjimus bei jų ir pirmųjų pažangaus patyrimo įdiegimo į gamybą metodus.

Siekiant sėkmingai išspręsti pagrindinius uždavinius, kuriuos žemės

ūkiui iškelė Partija ir Vyriausybė, reikėjo sukurti mokslinės-techninės informacijos sistemą. Vykdamas Lietuvos TSR Ministrų Tarybos 1967 m. kovo 4 d. nutarimą „Dėl bendravalstybinės mokslinės ir techninės informacijos sistemos respublikoje įdiegimo“, Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos 1967 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 1086 buvo įkurtas Centrinis mokslinės-techninės informacijos biuras. Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos 1969 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 78 „Dėl Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro darbo“ Šiam biurui pavesta respublikoje organizuoti žemės ūkio mokslinės-techninės informacijos sistemą, kurti informacinę tarnybas.

Lietuvos TSR žemės ūkio mokslinės-techninės informacijos sistemą sudaro pats Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras, 5 žemės ūkio mokslinio tyrimo institutų mokslinės informacijos ir propagandos skyriai, rajonų žemės ūkio valdybų mokslinės ir techninės informacijos tarnybos, tarybinių ūkių ir kolūkių mokslinės ir techninės informacijos grupės ir žemės ūkio aukštųjų mokyklų bei žemės ūkio technikumų bibliotekos.

Respublikoje sukurta žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistema, kurios pagrindinis tikslas — sujungti mokslo laimėjimus su intensyvia žemės ūkio gamyba. Šioje sistemoje funkcionuojančių mokslinės ir techninės informacijos tarnybų tikslas yra operatyviai aprūpinti žemės ūkio specialistus mokslinė-technine informacija, skleidžiant mokslo ir technikos laimėjimus bei pirmųjų patyrimą, teikiant diferencijuotą pagalbą, atsižvelgiant į žemės ūkio specialistų išsilavinimo lygį, profesinius interesus bei amžiaus ypatybes.

Šiuo metu respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemoje dirba 10 860 vyriausiųjų ir vyresniųjų specialistų. Iš jų 448 specialistai — rajonų žemės ūkio valdybų mokslinės ir techninės informacijos tarnybų nariai ir 9392 — tarybinių ūkių ir kolūkių techninės informacijos grupėse. Tokia yra kokybinė ir kiekybinė žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemos darbuotojų sudėtis. Tai žmonės, kurie tarnauja gamybos pažangai. Šios kategorijos specialistų mokslo naujovių ir pirmųjų pažangaus patyrimo įdiegimas į gamybą turi būti pagrindinė asmeninio kūrybinio plano dalis.

Mūsų respublikoje mokslo laimėjimų diegimas į praktiką realizuojamas dviem pagrindinėmis informacijos paskleidimo formomis:

1. Žemės ūkio mokslinio tyrimo įstaių tiesioginis dalyvavimas sprendžiant žemės ūkio įmonėms bei organizacijoms aktualius klausimus.

2. Skleidžiant masinę ir teikiant atrankinę mokslinę ir techninę informaciją.

Tačiau, be centralizuotai paskleidžiamos informacijos panaudojimo, informacinių tarnybų darbuotojai turi atlikti keletą reikalavimų:

- garantuoti reikalingiausios literatūros buvimą vietose;

- organizuoti pakankamai operatyvių informacijos gavimą iš kitur;

- teikti vartotojui informaciją tik tada, kai jos reikia, nes per anksti ar per vėlai pateikta informacija — neefektyvi;

- teikti kiek galima išsamesnę informaciją;

- nurodyti informacijos šaltinius — organizacijas, specialistus, kurie atliko darbą, padarė išradimą, parengė informaciją ir kt.¹

¹ Тимохин И. В. Информация на службе научно-технического прогресса.—Зерновое хозяйство, 1977, № 6, с. 18.

Informacinė tarnyba gali patenkinti šiuos reikalavimus, naudodama šiuolaikinius metodus ir priemones informacijai sistemoje kaupti, sistematizuoti ir surasti, t. y. tada, kai informacinė tarnyba surasta moksliniu pagrindu.

Mokslinės ir techninės informacijos specialistas, žinodamas informacijos sistemą šalyje, šakines informacijos organizacijas, jų leidžiamus informacinius leidinius, operatyviai pateikia vartotojui reikiamo turinio, tinkamos formos informacinę medžiagą. Vartotojui teikiamos medžiagos išsamumas ir kokybė labiausiai priklauso nuo naudojamų informacinių fondų pilnumo, jų pagalbinio aparato tobulumo bei mokslinės informacijos tarnybų darbuotojų kvalifikacijos.

Be to, sprendžiant šiuos uždavinius, informacinėms tarnyboms būtina žinoti tas galimybes, kurias turi bibliotekos, kurios buvo, yra ir ilgam liks literatūros ir kitos mokslinės ir techninės informacijos kaupimo bei saugojimo pagrindinė bazė.

Bendras mokslinės ir techninės informacijos tarnybų ir bibliotekų tikslas — maksimaliai patenkinti specialistų informacinius poreikius — nulėmė šių tarnybų suartėjimą. Iš dalies jas vienijs vienas veiktos veiklos objektas, panašūs tyrimo bei darbo metodai, vienos tarnybos perimami iš kitos, papildantys vienas kitą.

Vis dėlto nei rajonų centrinės bibliotekos, nei kaimo bibliotekos negali garantuoti pakankamo aprūpinimo daugiaspekte informacija žemės ūkio klausimais. Todėl mūsų šalyje einama keliu, kuris numato vieningos valstybinės informacinės sistemos sudarymą. Vienas šios sistemos bruožas yra mokslinės ir techninės informacijos tarnybų integracija. Būdingas pavyzdys — Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos Centrinės mokslinės ir techninės informacijos biuras, kurio sudėtyje, kaip

atskiras padalinys, funkcionuoja Respublikinė žemės ūkio mokslinė biblioteka.

Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras yra respublikinė organizacija, atliekanti mokslinės ir techninės informacijos, bibliotekininkystės, metodinį ir informacinį-bibliografinį darbą respublikos žemės ūkio srityje. Tai savarankiška, juridinio asmens teišėmis ir ūkiskaitos pagrindais veikianti organizacija, tiesiogiai pavaldi Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijai. Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro tarnautojai savo darbe vadovaujami Partijos ir Vyriausybės nutarimais, Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos patvirtintais biuro nuostatais, įsakymais, direktyvomis, veikiančiais įstatymais, normatyviniais aktais, biuro vadovybės įsakymais, taip pat vidaus darbo taisyklėmis.

Respublikos žemės ūkio Centriniam mokslinės ir techninės informacijos biurui pavesta:

— įgyvendinti visus Partijos ir Vyriausybės iškeltus uždavinius — toliau vystyti žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemą, gerinti informacinį darbą;

— metodiškai vadovauti mokslinę ir techninės informacijos tarnyboms ir žemės ūkio bibliotekoms, koordinuoti jų darbą įmonėse ir organizacijose, esančiose žemės ūkio ministerijos sistemoje, teikti joms informaciją apie naujausią žemės ūkio literatūrą;

— kaupti mokslinės ir techninės informacijos ir žemės ūkio literatūros fondus;

— teikti mokslinę ir techninę informaciją apie žemės ūkio mokslo ir technikos naujoves, gamybos laimėjimus Lietuvos TSR žemės ūkio, Lietuvos TSR melioracijos ir vandens ūkio, Lietuvos TSR paruošų ministerijoms, respublikiniam susivienijimui „Lietuvos žemės ūkio technika“, Zuvininkystės

valdybai prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos valstybiniam profesinio techninio mokymo komitetui bei įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, esančioms šių žinybų sistemoje;

— kontroliuoti, kaip efektyviai naudojama mokslinė ir techninė informacija žemės ūkio gamyboje;

— ruošti respublikos vadovaujantiems darbuotojams atrankinę informaciją žemės ūkio klausimais;

— atsakyti žemės ūkio darbuotojams į jų užklausias žemės ūkio mokslo ir technikos klausimais, o esant reikalui, išsiųsti informacinę-dokumentinę medžiagą;

— leisti žemės ūkio įmonių, įstaigų ir organizacijų parengtus leidinius, žemės ūkio patyrimo, mokslo ir technikos klausimais pagal Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos Kolegijos patvirtintą planą;

— pagal žemės ūkio įstaigų, įmonių ir organizacijų paraiškias organizuoti respublikos žemės ūkiui aktualių straipsnių vertimą iš rusų ir užsienio kalbų į lietuvių kalbą, taip pat iš lietuvių kalbos į rusų ir užsienio kalbas;

— leisti rekomendacinio pobūdžio mokymo metodinę bei kt. literatūrą;

— informacinės medžiagos operatyvesniam atrinkimui, perdavimui ir platinimui panaudoti šiuolaikines technikos priemones;

— siekiant gauti naujausią informacinę medžiagą, palaikyti glaudžius ryšius su kitomis informacinėmis tarnybomis, mokslinio tyrimo įstaigomis bei kitomis organizacijomis;

— rengti konferencijas, seminarus, pasitarimus bei kitus renginius informacinių tarnybų darbuotojų kvalifikacijai kelti².

Centriniam mokslinės ir techninės informacijos biurui keliami uždaviniai tam tikra dalimi nulemia jo struktūrą. Respublikos žemės ūkio ministerijos Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro sudėtyje yra 6 skyriai, kurie vienas su kitu palaiko glaudžius ryšius, Centriniam mokslinės ir techninės informacijos biure dirba 94 etatiniai darbuotojai.

Didžiausias ir svarbiausias darbas Centriniam mokslinės ir techninės informacijos biure atliekamas organizuojant žemės ūkio informacinius fondus, tai pirminių ir antrinių žemės ūkio informacijos šaltinių visuma, padedanti surasti ir pateikti žemės ūkio specialistui reikalingus dokumentus arba jų kopijas bei atsakyti į visas užklausias, pateiktas vienu ar kitu klausimu³.

Kalbant apie Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro informacinių fondų struktūrą, reikia išskirti 2 šio fondo dalis:

— knygas, brošiūras, periodinius leidinius bei įvairią specialiąją dokumentaciją;

— informacinio-paieškinio aparato sistemą — katalogus, kartotekas, įvairius žinybus, rodykles bei enciklopedijas.

Pirminių dokumentų apimtis — 15 000 egz., antrinių — 390 000 kortelių ir 1500 egz. Pagrindiniai Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro informacinių fondų komplektavimo šaltiniai yra respublikinis bibliotekų kolektočius, knygnai, sąjunginė spauda, sąjunginiai, centriniai-šakiniai ir teritoriniai mokslinės ir techninės informacijos organai bei mainų fondai. Žinant tai, kad respublikos žemės ūkio gamybą, jos profilį lemia nauji ūkininkavimo meto-

² Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras. V., 1972, p. 26.

³ Ten pat, p. 41.

dai, t. y. gamybos specializavimas ir koncentravimas, Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras savo informaciniuose fonduose ypatingą dėmesį skiria įvairių informacijos šaltinių šia tematika komplektavimui.

Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro informacinio fondo ir patentinio darbo skyrius vykdo vienkartinį, einamąjį ir atrankinį žemės ūkio specialistų informavimą. Be to, biuras, turėdamas pilniausią žemės ūkio tematika sukomplektuotą informacinį fondą, atlieka respublikos žemės ūkio vadovaujančių darbuotojų diferencijuotą informavimą.

Dar viena, ne mažiau svarbi žemės ūkio darbuotojų aptarnavimo forma yra rengti ir leisti informacinius leidinius bei informacinius lapelius. Nuo 1976 m. Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras perėmė visą Žemės ūkio ministerijos bei aptarnaujančių žinybų leidybos darbą. Be teminių leidinių ir informacinių lapelių, Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras dar leidžia informacinius laiškus, apžvalginio ir rekomendacinio pobūdžio leidinius, kaip „Specialiąją žemės ūkio informaciją“, „Žemės ūkio informaciją“, „Žemės ūkio literatūros suvestinę rodyklę“, taip pat kartu su Respublikinė žemės ūkio mokslinė biblioteka bibliografinius sąrašus bei rodykles.

Kaip jau buvo minėta, Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras metodiškai vadovauja informacinėms tarnyboms ir žemės ūkio bibliotekoms informacijos darbo struktūros, darbo gerinimo ir informacijos tobulinimo klausimais. Tai atlieka biuro metodinis skyrius, kuris yra respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos darbo metodikos centras.

Darbo patyrimui gerinti Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro metodinis skyrius palaiko ryšius su kitais mūsų šalies bei užsienio že-

mės ūkio mokslinės ir techninės informacijos centrais.

Sudėtine respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemos dalimi yra žemutinės informacijos grandys, į kurių sudėtį įeina ir 5 mokslinio tyrimo institutų mokslinės informacijos ir propagandos skyriai (Veterinarijos mokslinio tyrimo institute tarnybos funkcijas iš dalies atlieka biblioteka, o pati tarnyba dirba visuomeniniais pagrindais).

Mokslinės informacijos ir propagandos skyriai, būdami žemės ūkio mokslinio tyrimo institutų padaliniai, savo darbe vadovaujasi tais uždaviniais, kuriuos sprendžia institutai. Mokslinės informacijos ir propagandos skyrių darbas labai susijęs su minėtų institutų bibliotekų, kurios įeina į šių institutų informacinių tarnybų sudėtį kaip savarankiški padaliniai, darbu. Institutų mokslinės informacijos ir propagandos skyriai nulemia savo bibliotekų informacinį-bibliografinį darbą, jo kryptį, aktyvumą. Bibliotekos savo ruožtu tiesiogiai iš fondų arba per TBA aprūpina informacines tarnybas antriniais šaltiniais bei nuolat informuoja mokslininkus apie naujai gautą literatūrą.

Seniausias ir geriausias jau daug metų dirbantis yra Lietuvos TSR mechanizacijos ir elektrifikacijos instituto mokslinės informacijos ir propagandos skyrius, įkurtas 1960 m. Raudondvaryje. 1978 m. visiškai centralizuota Lietuvos TSR žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto informacinių tarnybų ir bibliotekų sistema su centru Dotnuvoje. Į šią sistemą įeina 2 filialų ir 9 bandymo stočių bei paties instituto mokslinės informacijos ir propagandos skyriai ir bibliotekos.

Institutų informacinių tarnybų naudojama informacinė medžiaga padeda išvengti mokslinio tyrimo, projektavimo ir konstravimo darbų dubliavimo, darbai atliekami, atsižvelgiant į nau-

jausius laimėjimus. Informacinių tarnybų darbo rodikliai nuolat auga, gerinama informacijos kaupimo, paieškos ir apdorojimo bei saugojimo sistema.

Organizuojant respublikos mokslinės ir techninės informacijos sistemą žemės ūkyje, pirmiausia buvo siekiama sukurti informacinių tarnybų tinklą žemiausiose pagal pavaldumą įmonėse ir organizacijose. Todėl rajonų žemės ūkio valdybose ir buvo pradėti organizuoti mokslinės ir techninės informacijos kabinetai visuomeniniais pagrindais. Juos sudarė 3—5 specialistai. Kabineto sudėtį tvirtino rajono žemės ūkio valdybos viršininkas savo įsakymu. 1978 m. mokslinės ir techninės informacijos kabinetai buvo reorganizuoti į mokslinės ir techninės informacijos tarybas prie rajoninių žemės ūkio valdybų. Į jų sudėtį pradėti įtraukti centrinės bibliotekos bibliografinio skyriaus darbuotojai bei vyriausieji specialistai iš rajoninių žemės ūkio valdybų. Šiuo metu respublikoje įkurtos 44 mokslinės ir techninės informacijos tarybos. Jos vadovaujasi Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro bei rajono žemės ūkio valdybos nurodymais, taip pat rajono žemės ūkio valdybos mokslinės ir techninės informacijos tarybos nuostatais, kurie buvo patvirtinti pagal Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos 1976 m. birželio 18 d. įsakymą Nr. 961.

Rajono žemės ūkio valdybos mokslinės ir techninės informacijos taryba perduoda žemės ūkio mokslinę-techninę informaciją bei kitokią medžiagą, gautą iš Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro, visoms rajono informacinėms tarnyboms ir supažindina su ja rajono vadovus bei gamybinių žemės ūkio valdybų specialistus. Gautą informaciją mokslinės ir techninės informacijos taryba kaupia, apdoroja ir saugo.

Be to, mokslinės ir techninės infor-

macijos taryba informuoja rajono žemės ūkio darbuotojus apie mūsų respublikos, kitų sąjunginių respublikų ir užsienio šalių žemės ūkio mokslo ir technikos bei gamybos laimėjimus, atsakydama žemės ūkio specialistams į jų pateiktas užklausas.

Šiuo metu pirmaujančių gretose žemgia Kaišiadorių, Kėdainių, Varėnos, Kapsuko rajonų žemės ūkio valdybų mokslinės ir techninės informacijos tarybos.

Kiekvienos žemės ūkio valdybos mokslinės ir techninės informacijos taryba bendradarbiauja su rajono centrine biblioteka ir mokslinės bei techninės informacijos grupėmis kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose. Šiuo metu jau sudarytos 1158 tokios grupės visuose respublikos ūkiuose. Tai dažniausiai 2—3 žemės ūkio specialistų grupė, kuriai pavesta:

— aprūpinti žemės ūkio specialistus naujausia moksline-technine informacija ir literatūra, gaunama iš Centrinio mokslinės ir techninės informacijos biuro;

— gautą žemės ūkio informaciją medžiagą kaupti ir saugoti;

— atsakyti žemės ūkio specialistams į užklausas;

— reguliariai informuoti rajono žemės ūkio valdybos mokslinės ir techninės informacijos tarybą apie, naujas ūkio darbo formas, laimėjimus, gamybos intensyvinimo būdus ir kt.

Mokslinės ir techninės informacijos grupės darbu metodškai vadovauja mokslinės ir techninės informacijos taryba. Už atliktą darbą grupė atsiškai ūkio vadovybei bei mokslinės ir techninės informacijos tarybai. Mokslinės ir techninės informacijos grupės darbas atliekamas pagal metinį darbo planą, kuris sudaromas, atsižvelgiant į perspektyvinį žemės ūkio įmonės vystymo, naujos technikos ir tobulesnės technologijos įdiegimo planą.

Seniausios ir geriausiai besitvarkančios yra Kapsuko rajono „Sešupės“ kolūkio, Kėdainių rajono „I komunizmas“ kolūkio, Varėnos rajono Valkininkų tarybinio ūkio mokslinės ir techninės informacijos grupės.

Atskirą respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemos dalį sudaro dviejų aukštųjų mokyklų — Lietuvos žemės ūkio akademijos ir Lietuvos veterinarijos akademijos — bibliotekos, kurių pagrindinės funkcijos:

— teikti informaciją aukštųjų mokyklų specialistams ir mokslininkams apie atliekamus mokslinius tiriamuosius darbus mūsų respublikoje, TSRS ir užsienyje bei apie kitą žemės ūkio literatūrą;

— organizuoti informacijos srautą;

— organizuoti operatyvų ir diferencijuotą dėstytojų bei mokslinių darbuotojų informacinį aprūpinimą ir taikyti naujas informacinio darbo formas.

Šiandieninė aukštoji mokykla susijusi su liaudies ūkio ir gamybos reikalavimais. Nujos technikos bei technologijos įdiegimas į gamybą, darbo mokslinis organizavimas, elektroninės skaičiavimo technikos panaudojimas ir kiti svarbūs komponentai, charakterizuojantys šiuolaikinės visuomenės gamybos išaugimo lygį, reikalauja gilių specialiųjų žinių ir aukšto informacinės veiklos organizavimo. Todėl ir informacinio žemės ūkio aukštųjų mokyklų specialistų aprūpinimo sistema nuolat tobulinama.

Šiuo metu respublikoje veikia 24 žemės ūkio technikumų bibliotekos. Jos aprūpina specialiąsias vidurines mokyklas literatūra bei informacija, atlieka specialius uždavinius respublikos žemės ūkio informavimo sistemoje. Žemės ūkio technikumų bibliotekų pagrindinis tikslas — padėti įgyti įvairių mokslo ir kultūros bei technikos sričių žinias mokslieiviams, plėsti jų akiratį; taip pat kaupti bibliotekose literatūrą

pagal atskirų technikumų profilį, ją saugoti bei sudaryti visas sąlygas mokslieiviams, dėstytojams, žemės ūkio specialistams naudotis bibliotekos fondais.

Apibendrinant galima teigti, kad Lietuvos TSR žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistema sparčiai kuriama ir funkcionuoja sėkmingai. Jai keliami uždaviniai tiesiogiai siejasi su dabartiniais žemės ūkiui keliamais uždaviniais.

Reikšmingiausią vietą respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemoje užima Centrinis mokslinės ir techninės informacijos biuras, kuris ir yra pagrindinis žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos centras. Biurui vadovaujant, respublikoje išaugo platus žemutinių informacinių tarnybų tinklas, kur svarbų vaidmenį atlieka mokslinio tyrimo organizacijų mokslinės informacijos ir propagandos skyriai. Lietuvos TSR tai seniausiai veikiančios mokslinės ir techninės informacijos tarnybos, reguliariai informuojančios mokslininkus ir žemės ūkio specialistus apie naujai pasirodantią literatūrą ir mokslinę-techninę informaciją.

Mokslinės ir techninės informacijos, esančios prie rajonų žemės ūkio valdybų, ir mokslinės ir techninės informacijos grupės kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose dirba visuomeniniais pagrindais. Tačiau čia įtraukti vyresnieji ir vyriausieji žemės ūkio specialistai aktyviai dalyvauja respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemoje, bendradarbiauja su rajonų centrinėmis bibliotekomis bei kitais informaciniais centrais.

Žemės ūkio aukštosios mokyklos ir jų bibliotekos skiria nepakankamą dėmesį respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos sistemai, todėl jų indėlis, aptarnaujant žemės ūkio

specialistus, nėra pastovus ir dėl to tobulintinas.

Kad sėkmingai būtų įvykdytos vienuoliktą penkmečio užduotys, reikia toliau didinti žemės ūkio specialisto-informatoriaus vaidmenį visose gamybos grandyse, tobulinti jų dalyvavimo gamybos valdyme formas ir metodus. Mokslinės ir techninės informacijos ta-

rybai ateityje reikės dar labiau remti ir skleisti pirmūnų patyrimą, padėti nenukrypstamai didinti darbo našumą, gamybos efektyvumą; spartinti mokslo ir technikos pažangą.

Vilniaus V. Kapsuko universitetas
Mokslinės informacijos katedra

Įteikta 1981 m. sausio mėn.

СИСТЕМА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ ЛИТОВСКОЙ ССР

ЮЛИЯ ЗИНКЯВИЧЕНЕ

Резюме.

Одна из задач одиннадцатой пятилетки, выдвинутых на XXVI съезде КПСС — дальнейшее проведение аграрной политики в жизнь.

Для успешного решения основных задач сельского хозяйства, поставленных партией и правительством, необходимо создание системы научно-технической информации. В сельском хозяйстве республики система научно-технической информации начала создаваться в 1969 г. Она состоит из Центрального бюро научно-технической информации, 5 отделов научной информации и пропаганды, научно-

исследовательских институтов по сельскому хозяйству, советов научно-технической информации при районных сельскохозяйственных управлениях, групп научно-технической информации в колхозах и библиотек сельскохозяйственных высших школ и сельскохозяйственных техникумов. Республиканская система научно-технической информации в сельском хозяйстве создана, ее основная цель — соединить достижения науки и техники с интенсивным сельскохозяйственным производством.

AGRICULTURAL SCIENTIFIC AND TECHNICAL INFORMATION SYSTEM OF LITHUANIAN SSR

JULIJA ZINKEVICIENE

Summary

One of the main tasks noted in the XXVI Congress of the Soviet Union Communist Party is the realization of its agrarian policy. Scientific and technical information system was created in order to achieve the aims which were raised for agriculture by the Communist Party and our government. The Agricultural Scientific and Technical Information System started in 1969 in Lithuania. It consists of several levels: the Central Scientific and Technical Information Bureau, 5 sectors of scient-

ific information and propaganda in the agricultural scientific research institutes the information departments in the regional agricultural offices, the information groups in the soviet and collective-farms and the libraries of the agricultural high and professional schools. The main aim of the Republican Agricultural Scientific and Technical Information System is to form the unity of the scientific achievements and agricultural industry.